

Datum

4 mei 2022

Onderwerp

VNG, Aedes, LTO inbreng debat gezond en veilig werken 12 mei

Geachte woordvoerders arbeidsomstandigheden van de vaste Kamercommissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid, geachte woordvoerders milieu van de vaste Kamercommissie Infrastructuur en Waterstaat,

De leden van de Kamercommissie SZW hebben op 12 mei het debat Gezond en veilig werken. Daar staat ook het agendapunt 'Voortgang aanpassingen asbeststelsel' geagendeerd ([brief 25834-186](#)). Wij verzoeken u, mede namens LTO Nederland en Aedes, om op dit punt nu in te grijpen en de 'noodrem' te gebruiken om deze 'rijdende trein' tot stoppen te dwingen. Dit omdat het ministerie van SZW niet doet wat nodig is en wat uw Kamer wenst.

Het wordt tijd dat er echt invulling gegeven wordt aan [de aanbevelingen van prof. dr. Frissen van het NSOB](#). Dat onderzoek kwam er toen SZW al bezig was met haar meerjarenaanpak en daar wordt in het NSOB rapport ook over gesproken: (...) "*Vanuit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) worden momenteel maatregelen ondernomen en voorbereid die het huidige asbeststelsel opnieuw en alsnog bij de tijd moeten brengen*" (pagina 4).

Frissen constateert dat asbest op grote schaal in de gebouwde omgeving aanwezig is. Om daar op termijn van af te komen is een heel ondoorzichtig kostbaar stelsel in het leven geroepen met perverse prikkels, zo stelt hij. Enkele zaken die het NSOB specifiek benoemt: het ontbreekt aan bescherming van zwakke belangen, er zijn geen garanties tegen het optreden van perverse effecten, geen rechtvaardige prijsvorming, geen prikkels voor innovatie, hoge administratieve lasten en transactiekosten, teveel functiemenging en belangenvermenging en tot slot dat wetgeving en de handhaving versnipperd is. Het NSOB stelt ook dat uit hun onderzoek blijkt dat in het *reële functioneren* van het stelsel en zeker in de *uiteenlopende percepties* die betrokken partijen daarvan hebben, de basisprincipes en gewenste effecten van 'good governance' in dit stelsel niet worden gerealiseerd. Daarmee ontbreekt het aan basisvoorwaarden voor een goed functionerende governance (pagina 6, rapport 'Gevangen in belangen,' NSOB).

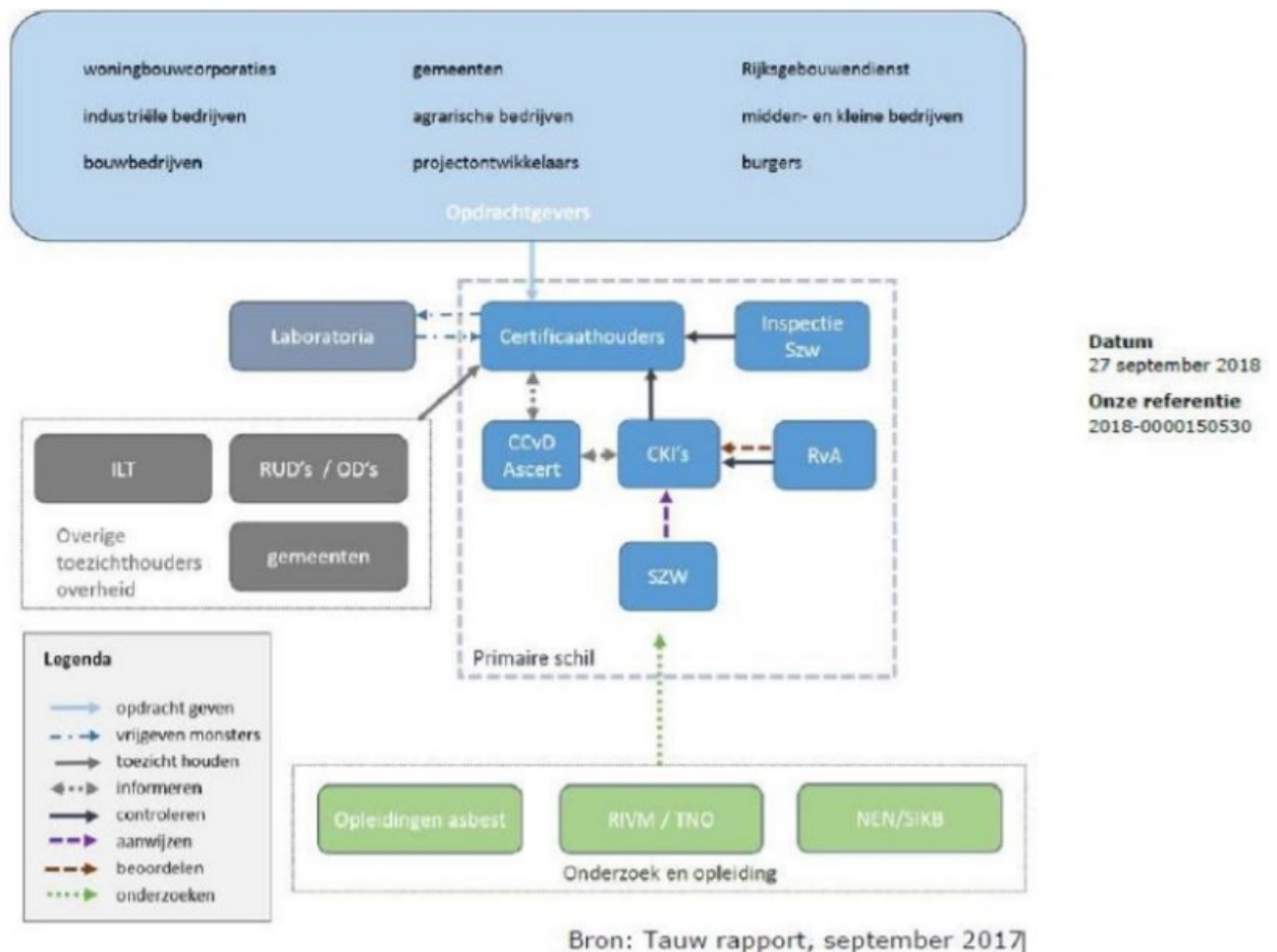
Redenen genoeg voor Kamer en kabinet om in te grijpen.

Versterken governance op asbest

Om daar een zet aan te geven heeft de Tweede Kamer in november 2020 de motie-Smals c.s. ([25883-398](#)) aangenomen die oproept de uitgangspunten van het rapport van prof. dr. Frissen van het NSOB serieus te nemen en handhaving en publieke sturing op het asbestdossier te versterken. [Deze motie is nog niet uitgevoerd.](#)

In 2018 heeft de toenmalige Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een meerjarenaanpak gepresenteerd om een aantal verbeteringen door te voeren in het huidige

asbeststelsel gericht op alleen arbeidsomstandigheden, zonder te kijken naar de leefomgeving. In de meerjarenaanpak is dit als volgt weergegeven:

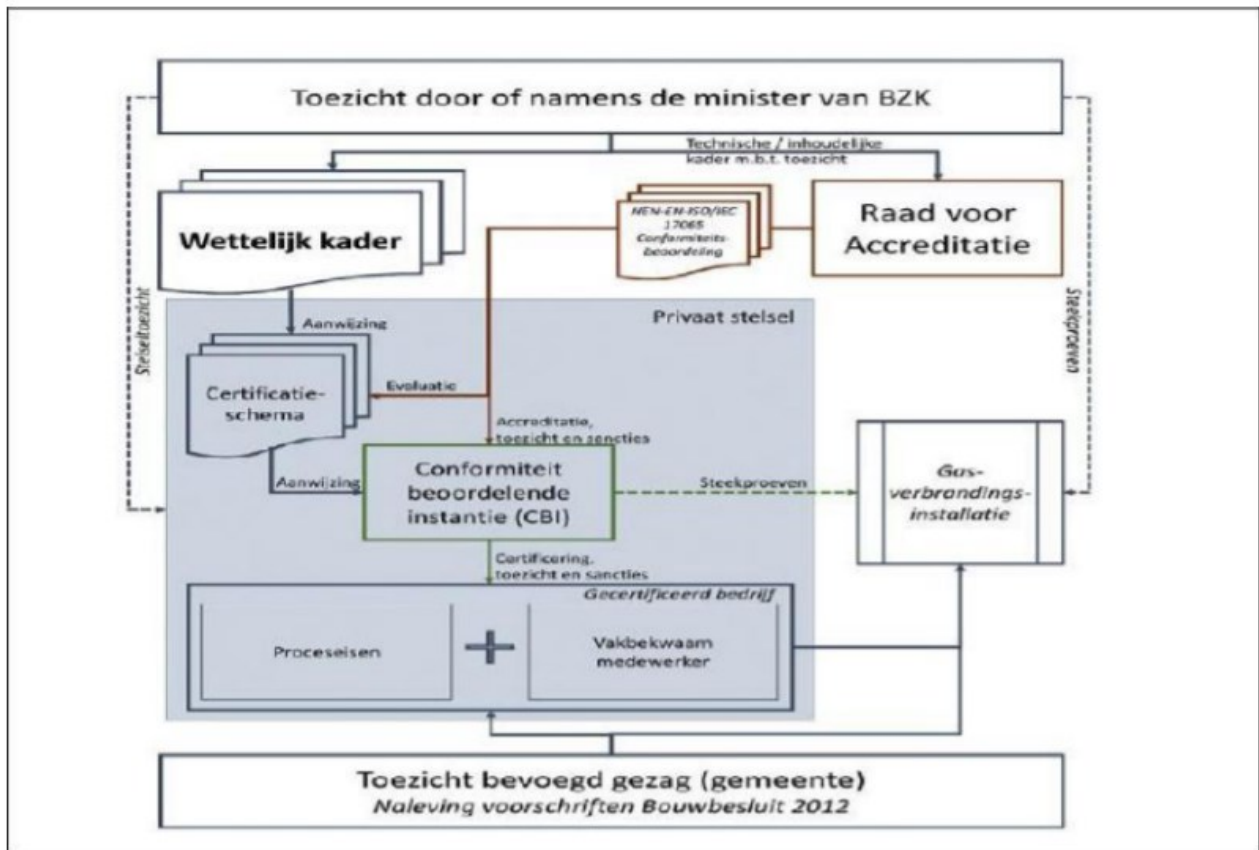
Er worden weliswaar in die meerjarenaanpak interessante onderdelen uitgewerkt, zoals SMART-ns en de risicobenadering, maar het systeemplaatje of de *governance* wijzigt niet. Daar wringt de schoen.

VNG, LTO Nederland en AEDES vinden dat de marktwerking in de asbestsector te ver is doorgevoerd en we vinden dat de overheid het nakijken heeft. Er is een structureel probleem in het asbeststelsel in Nederland. Al jaren zijn de percentages overtredingen te hoog. De partijen die primair zijn aangesteld om problemen bij de wortel aan te pakken hebben het minst belang bij ingrijpen omdat de onafhankelijkheid niet goed is geborgd.

(Zie voor meer informatie over problemen in het asbeststelsel: <https://vng.nl/nieuws/asbeststelsel-moet-op-de-schop>)

Zo is de Nederlandse Arbeidsinspectie onderdeel van de primaire schil, terwijl publiek en privaat toezicht uit elkaar getrokken moet worden. Zie hiervoor een oplossingsuggestie zoals in het stelsel bij CV installaties.

Voorbeeld elders (Certificeringsregeling CV installaties)

Risicoperceptie asbest bekijken vanuit de volksgezondheid

Het is van groot belang om genuanceerd naar de risico's van asbesttoepassingen te kijken. Het afgelopen decennium is er vaak eenzijdig gekeken vanuit werknemersperspectief (arbeidsomstandigheden/SZW) gerelateerd aan bepaalde beroepen. Hoewel terecht dat er veel aandacht voor de veiligheid en gezondheid van werknemers is, een breder perspectief is echter noodzakelijk.

Het RIVM heeft een meer genuanceerde [visie](#) dat de kans op het krijgen van asbestkanker niet of nauwelijks toeneemt bij lage blootstellingsniveaus.

Aandacht voor de leefomgeving

Wij verzoeken u om de leefomgeving meer aandacht te (laten) geven om te bepalen wat vanuit de leefomgeving de asbestrisico's zijn. Dus asbestrisico's in gebouwen waar mensen wonen, in (bedrijfs)gebouwen waar mensen werken of winkelen, asbestrisico's in de infrastructuur waar mensen (direct of indirect) gebruik van maken (treinstations, rioleringsnetwerk, etc.) en risico's in de bodem waar mensen in aanraking mee kunnen komen.

Uitgangspunten asbeststelsel fundamenteel herzien vanuit de "één overheid-gedachte"

De opgave op asbest vraagt om een aanpak met een brede focus op de volksgezondheid, de leefomgeving en gebouwde omgeving. In de afgelopen decennium is het juist het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid geweest die in de praktijk invulling heeft gegeven aan een asbeststelsel, grotendeels gebaseerd op een beperkte blik van enkel de arbeidsomstandigheden terwijl het ministerie van Binnenlandse Zaken gaat over de gebouwde omgeving. En daarbij heeft

SZW een klein groepje van de markt via het Centraal College van Deskundigen grotendeels de regels laten bepalen.

De VNG heeft al vanaf 2019 opgeroepen om aandacht te geven aan de asbestopgave vanuit de “één overheid-gedachte” en interdepartementaal met VNG het asbestdossier fundamenteel te herzien. Ook nu roepen we daartoe op.

Meerjarenaanpak in ‘de pauzestand’ zetten

Wij roepen u mede namens LTO Nederland en Aedes op minister van Gennip te vragen om de voorgenomen wijzigingen in ‘de pauzestand’ te zetten en eerst een brede beleidsevaluatie asbest uit te laten voeren door het coördinerend departement op asbest: het ministerie van IenW. IenW zou hiertoe in staat gesteld moeten worden om een extern onderzoek (zoals door een NSOB of een interbestuurlijke werkgroep zoals recentelijk bij Commissie Ter Haar) te laten uitvoeren.

We hopen dat u onze inbreng kan meenemen in uw voorbereiding